

La llengua de la terra

Hola, sóc la Cristina i la major part de la meua vida l'he viscut a la Regió de l'Araucana, al sud de Xile. Aquesta regió és molt especial perquè és on viuen la major part dels maputxes, que són el poble originari més nombrós del meu país. La llengua dels maputxes es el mapudungun, que vol dir "la llengua de la terra", encara que en la pràctica a Xile la llengua oficial és el Castellà.

El mapudungun és una llengua una mica curiosa perquè el significat d'una frase pot canviar segons l'estat d'ànim del parlant i en com pronuncia les consonants; hi ha tres "tons": l'afectuós, el neutre i el despectiu. Així, si el parlant està enfadat canviarà algunes consonants d'algunes paraules i això farà que la frase sigui despectiva. Una altra cosa curiosa és que tenen nou pronoms personals! Existeixen els mateixos sis pronoms que en castellà o en català, i a més tres pronoms per la primera, segona i tercera persona duals (nosaltres dos, vosaltres dos i ells dos). Lamentablement, el mapudungu no és una llengua escrita, fet que pot facilitar que algun dia pugui desaparèixer completament.

En teoria el mapudungu és parlat per cent a dues-centes mil persones en tot Xile, però jo he de dir que mai he escoltat que el mapudungu sigui parlat per cap persona de la meua regió (ni a la resta de Xile). Si algú em preguntés com sona el Mapudungun no sabria que dir i si la sentís alguna vegada al carrer, no el sabria reconèixer. Algú pot pensar que el meu és un cas especial i que en realitat no he conegut bé a la gent del meu país, però he de dir que això no es veritat. Durant la meua infància vaig estudiar a set col·legis diferents i vaig viure al camp, en un poble molt petit i també en una gran ciutat, tot a la mateixa regió, i como es obvi vaig tenir coneguts i amics de totes les ètnies. Doncs el problema és un altre. Si em pregunten a mi, jo crec que això es deu al fet que com a societat hem deixat el mapudungu de banda, els hem ensenyat als maputxes a no valorar la seva cultura i més encara a sentir-se'n avergonyits. El que és estrany no és que un maputxe parli castellà, sinó que parli la seva pròpia llengua.

És per tot això que quan vaig arribar a Barcelona fa un any, em va impressionar tant que tothom parlés el català, i que el català estigués tan present en totes les activitats de la vida diària: a les escoles, als diaris, la televisió, al carrer, al metro etc.

Crec que és importantíssim ser conscient de la nostra història i cultura, així com de valorar-la en un món en què la globalització ens porta cada vegada més a la estandardització. Que avorrit seria un món en el que tots acabéssim parlant només en anglès i menjant hamburgueses!